

W Łwowie, dnia 6. lipca 1901.

Aleg. 202

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o tępieniu myszy polnych z projektem ustawy w tym przedmiocie.

Wysoki Sejmie!

Dotychczasowa działalność Wydziału krajowego w sprawie tępienia myszy polnych obok doraźnej pomocy, miała na celu wyszukanie najodpowiedniejszego środka zaradczego, oraz zbadanie warunków, w jakich środek ten poparty pewnym przymusem ustawowym, mógłby jak najskuteczniej działać.

Stosując się do polecenia Wysokiego Sejmu przeprowadzał Wydział krajowy nader ściśle, i na wielką skalę próby przedewszystkiem z zarazkiem Löfflera. Doświadczenia te jednak wykazały, że w naszych klimatycznych warunkach i wobec niemożliwości znalezienia wszędzie do przeprowadzenia tej akcji odpowiednio przygotowanych sił pomocniczych, zarazek ten mimo swej wysokiej zdolności niszczenia myszy u nas niewszędzie skuteczność swoją objawia. W celu zastąpienia zarazka Löfflerowskiego lepszym środkiem przeprowadził Wydział krajowy w ostatnich latach próby z środkami doraźnie trującymi, z których pasta fosforowa, jakkolwiek z wielu względów mniej wygodna, a nawet dla otoczenia do pewnego stopnia niebezpieczna, okazała się najodpowiedniejszą a to dla swej wysokiej zdolności natychmiastowego wygubienia myszy i taniości. Na razie jest też Wydział krajowy zdecydowanym używać w przyszłości przy tępieniu myszy polnych, przedewszystkiem pasty fosforowej, nie zaniedbując przytem przeprowadzenia w dalszym ciągu prób z innymi środkami, które w ostatnich czasach zalecane bywają jak np. owsem strychninowym.

Najlepsze jednak środki trujące użyte w pewnej miejscowości, mogą tylko doraźnie wygubić w niej myszy, nie usuwają jednak samej plagi a więc i jej zgubnych skutków dla ziemiopłodów, do tego bowiem potrzebna jest akcyja ogólna, i to o ile możności jednoczesna na całym obszarze pól zagrożonych.

Mimo znacznej pomocy ze strony kraju bo wynoszącej 42.000 koron za czas od roku 1895 do r. 1900, i 24.000 koron od c. k. Rządu za ostatnie trzy lata rezultat całej akcji bardzo starannie i umiejętnie prowadzony, nie mógł być tak skutecznym, jak tego wymagała potrzeba, wiele bowiem gmin wiejskich lekceważąc sobie tę plagę nie udawało się o pomoc do Wydziału krajowego, wskutek czego powstały ciągle nowe centra roznoszące tę plagę na całą okolicę.

Zarządy dróg żelaznych i dróg publicznych uchylając się zupełnie od obowiązku wygubienia myszy, stwarzały po rowach i przekopach schroniska dla myszy, które tam się mnożąc, rozchodziły się tłumami po sąsiednich polach. Walka też ze szkodnikiem tym, który już niejednokrotnie całe okolice kraju przyprawił o wielkie straty nie może być sporadyczną i polegać tylko na dobrej woli stron interesowanych.

Interes publiczny zmusza w tym wypadku do ogólnego, współdziałania wszystkich tą klęską dotkniętych, który najłatwiej uzyskać można oparłszy się na pewnym przymusie ustawowym.

Wysoki Sejm uznając potrzebę takiej ustawy wezwał w uchwałach z dnia 29. stycznia 1895 i z dnia 5. maja 1900 Wydział krajowy do wypracowania i przedłożenia Sejmowi odnośnego projektu.

Idąc w myśl Wysokiego Sejmu Wydział krajowy projekt ten wygotował i przedłożył go krajowej Komisji dla spraw rolniczych, która wyraziła zgodną opinię co do postanowień w tym projekcie zawartych.

Najważniejsze postanowienia tej ustawy odnoszą się do oznaczenia stosownej chwili w której przymusowe tępienie myszy polnych ma się rozpoczynać, dalej co do sposobu pokrywania kosztów jakich wymaga przeprowadzenie tępienia a wreszcie i co do stworzenia funduszu potrzebnego na ten cel.

Oznaczenie stosownej chwili do przymusowego tępienia myszy polnych obejmuje §. 1. paragraf ten jest ujętym ogólnikowo i nie da się inaczej określić, ocenę odpowiedniej chwili do tępienia myszy musi się zostawić lokalnym czynnikom, które o tyle od tego uchylić się nie mogą że plaga ta obejmując zawsze większe obszary kraju znaleźć musi więcej dążących do jej usunięcia, jak na nią zupełnie obojętnych.

Skonstatowanie w jednej miejscowości plagi mysiej daje możność władzom administracyjnym przy użyciu §. 3. i 12. ustawy rozszerzenie akcji ochronnej po całym obszarze przez myszy zagrożonym.

Przymus tępienia myszy na gruncie kolejowym i drogach publicznych określa §. 2. paragrafy 3, 4 i 5 określają sposób administracyjnego przeprowadzenia akcji tępienia.

Sprawę ponoszenia kosztów wynikających z przeprowadzenia całej tej akcji, a zatem kosztów kierownictwa, robocizny i zakupna środków obejmują §. 6, 7, 8, i 9. Wszystkie koszty obowiązane są ponieść strony interesowane.

W celu, ujednostajnienia jednak ułatwienia i przyspieszenia przeprowadzenia całej tej akcji, Wydział krajowy przyjmuje na siebie obowiązek dostarczenia środków trujących po cenach produkcji.

Środki te będą dostarczone zaliczkowo, czasem w razie istotnej potrzeby i w miarę funduszy służących do dyspozycji, całkiem bezpłatnie lub po cenach niższych. W tym celu jednak musiałby być stworzonym fundusz pozostający pod zarządem Wydziału krajowego. Fundusz ten powinien być stale zasilany przynajmniej przez dłuższy okres czasu, dlatego też Wydział krajowy w §. 10. projektu określa bliżej sposób powstania tego funduszu. Na razie nie określa jednak Wydział krajowy wysokości tej dotacji, wstrzymując się z tem do uchwalenia całej ustawy i jej sankcjonowania.

Obecny fundusz na tępienie myszy polnych wynosi 18.448 K 14 h. Wydział krajowy przewidując wejście projektowanej ustawy w życie, uprasza o dalsze udzielenie z funduszy krajowych na ten cel 8 000 K i wstawia tę kwotę do rubryki XV wydatków budżetu krajowego na r. 1901.

Komisya Gospodarstwa Krajowego uznaje powiększenie tych funduszy za potrzebne, zastrzega sobie jednak, aby w razie opóźnienia się wprowadzenia projektowanej ustawy w życie nie ustawać w tępieniu myszy w zagrożonych miejscowościach na warunkach poprzednio już przyjętych, a to tem bardziej że doświadczenia ostatnich dwóch lat, dały w tym kierunku już całkiem dodatnie rezultaty o ile chodziło o doraźne wygubienie myszy polnych, jak również wyraża życzenie aby Wydział krajowy możliwie szybko załatwiał podania stron interesowanych.

Powołując się na wyżej przytoczone wywody, Komisya Gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie tępienia myszy polnych.

II. Sejm uchwała załączoną ustawę o tępieniu myszy polnych.

III. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na r. 1901 w kwocie 8.000 K na cele tępienia myszy polnych w kraju i wstawia tę kwotę do XV rubryki wydatków budżetu krajowego.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd aby na cele tępienia myszy polnych w r. 1901 udzielił z funduszy państwowych subweneyi w tej samej wysokości co fundusz krajowy t. j. 8.000 K.

Za przewodniczącego:

Gorayski.

Sprawozdawca:

Theodorowicz.

U s t a w a

obowiązująca dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem

o tępieniu myszy polnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Jeżeli w obrębie gminy pojawiają się myszy polne w takich warunkach, że zagrażają plonom, gmina ta jest obowiązana przeprowadzić akcyę tępienia myszy w swoich granicach.

Taki sam obowiązek i pod tymi samymi warunkami ciąży na obszarach dworskich.

§. 2.

Zarządy kolei żelaznych i dróg wszelkiej kategorii z wyjątkiem dróg gminnych mają obowiązek tępienia myszy polnych corocznie.

§. 3.

Naczelnicy gmin, względnie przełożeni obszarów dworskich i c. k. żandarmerya, skoro tylko dowiedzą się o pojawieniu się myszy w groźniejszych warunkach, winni donieść o tem natychmiast c. k. Starostwu i Wydziałowi powiatowemu, wymieniając równocześnie osoby, które według ich mniemania nadałyby się najlepiej na kierowników akcyi tępienia myszy.

Po otrzymaniu doniesień o pojawieniu się myszy c. k. Starostwo zażąda sprawozdań, z zagrożeniem kary przewidzianem w §. 12. tej ustawy, od naczelników i przełożonych obszarów dworskich gmin sąsiednich celem skonstatowania, czy i tam myszy się nie pojawiły.

Sprawozdania winny być przedłożone z wszelkim możliwym pospiechem, o ile możności w krótkiej drodze.

W razie wątpliwości co do treści tych sprawozdań, oraz w wypadkach nieprzedłożenia ich w terminie, władza polityczna przeprowadzi dochodzenia na miejscu.

Wyniki sprawdzone na podstawie doniesień, sprawozdań lub dochodzeń poda c. k. Starostwo natychmiast Wydziałowi krajowemu do wiadomości z żądaniem nadesłania odpowiedniej ilości środków, potrzebnych do wytepienia myszy w dotkniętych klęską gminach i obszarach dworskich, a w miarę potrzeby zawiadomi o tem także Starostwa sąsiednie.

§. 4.

Równocześnie c. k. Starostwo w porozumieniu z Wydziałem powiatowym oznaczy czas, w którym ma się rozpocząć akcyę w gminach i na obszarach dworskich dotkniętych klęską, a zarazem ustanowi bądź dla każdej gminy i każdego obszaru

dworskiego, osobnego, bądź też dla pewnej grupy gmin i obszarów dworskich wspólnego kierownika akcyi.

O tych postanowieniach c. k. Starostwo zawiadomi natychmiast naczelników gmin i przełożonych obszarów dworskich, wzywając ich zarazem do dostarczenia wskazanej przez kierownika akcyi ilości sił roboczych, potrzebnych do przeprowadzenia tępienia myszy, oraz wzywając przeznaczonych kierowników akcyi, aby w oznaczonym dniu przybyli do c. k. Starostwa celem pouczenia ich przez weterynarza powiatowego o prawidłowym postępowaniu przy tępieniu myszy.

§. 5.

Właściciele gruntów tak w gminach jak i na obszarach dworskich względnie ich zastępcy (dzierżawcy, użytkowcy, zarządcy gruntów) nie mogą wzbraniać wstępu na grunta osobom przeprowadzającym akcyę tępienia myszy. Celem tępienia myszy na gruntach kolejowych i na drogach porozumi się c. k. Starostwo z dotyczącymi organami zarządu w szczególności w tym kierunku, aby to tępienie nastąpiło równocześnie z akcyą przeprowadzoną na gruntach gminnych i na obszarach dworskich.

Tępienie myszy na wyżej wspomnianych gruntach mają przedsiębrać odnośnie zarządy administracyjne na swój koszt.

§. 6.

Sił roboczych oraz kierowników akcyi dostarczy gmina i obszar dworski za zwrotem kosztów całej w obrębie gminy zapotrzebowanej siły roboczej przez właścicieli, dzierżawców, użytkowników etc. gruntów, w stosunku do wielkości obszaru, na którym tępienie myszy zostało przeprowadzone i według ceny najmu praktykowanej w tym czasie w danej miejscowości.

Jeżeliby zaś gmina lub obszar dworski wzbraniały się dopełnić wogóle obowiązku przeprowadzenia akcyi tępienia myszy, tedy zarządzi c. k. Starostwo przeprowadzenie tej akcyi z urzędu.

§. 7.

W taki sam sposób, t. j. w stosunku do obszaru gruntów, na których tępienie myszy polnych się odbyło, pokrywają koszta środków tępienia właściciele tychże (dzierżawcy, użytkowcy etc.).

Koszta te mogą być jednakże zaliczkowo pokrywane przez Wydział krajowy z specjalnego funduszu na ten cel utworzonego a zaliczki udzielone, będą ściągane od interesowanych w drodze egzekucyi politycznej. W razie stwierdzonej niezamóżności stron mogą być przyznane częściowe ulgi w zwrocie należności.

§. 8.

Wydział krajowy dostarcza dla gmin i obszarów dworskich potrzebnej ilości trucizny względnie środków tępienia za opłatą kosztów przez gminy i obszary dworskie względnie za częściową opłatą tych kosztów ewentualnie sposobem zaliczkowym na rachunek interesowanych.

§. 9.

Wydatki przewidziane w §§. 7. i 8., jakoteż ulgi przyznane niezamóżnym właścicielom (dzierżawcom etc.) gruntów, pokrywane będą ze specjalnie na ten cel utworzonego funduszu, zostającego pod zarządem Wydziału krajowego.

Do funduszu tego wpływają:

1) grzywny opłacane za wykroczenia przeciwko niniejszej ustawie;

2) stała przez 10 lat dotacja udzielona z zastrzeżeniem konstytucyjnego pozwolenia w połowie z funduszków państwa i kraju.

§. 10.

Starostwo nadzoruje przez swego delegata akcyę tępienia myszy w powiecie, funkcyonaryusz ten ma należycie pouczyć kierowników akcyi w poszczególnych gminach i czuwać nad jednolitością tejże.

Wynikłe z tych czynności koszta ponosi c. k. Rząd.

§. 11.

Wydział krajowy ma prawo przekonania się o skutecznem przeprowadzeniu akcyi.

§. 12.

Naczelnicy gmin i przełożeni obszarów dworskich, którzy zaniedbają donieść w myśl §. 3. o pojawieniu się myszy, lub dopełnić ciążących na nich w myśl tej ustawy innych obowiązków, podlegają karze porządkowej do 20 koron.

Właściciele gruntów w §. 5. wspomniani względnie ich zastępcy (dzierżawcy, użytkowcy etc.), którzyby nie dozwolili wstępu na swoje grunta osobom do akcyi tępienia myszy przeznaczonym, lub w ogóle nie wykonywali zarządzeń wydanych na podstawie tej ustawy, podlegają karze od 2 do 20 koron względnie karze aresztu od 6 do 48 godzin.

Postępowanie karne w wypadkach, w których chodzi o ukaranie właścicieli gruntów w gminie położonych z wyjątkiem gruntów erekcyonalnych, należy do Zwierzchności gminnych w myśl przepisów ustawy gminnej.

We wszystkich innych wypadkach prawo karania służy c. k. Starostwu.

§. 13.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

